

SIKKERHETSDATBLAD MAXBO Murmørtel M5

Sikkerhetsdatabladet er i samsvar med Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28 mai 2015 om endring av europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET / STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET / FORETAKET

Utgitt dato	04.12.2015
Revisjonsdato	23.01.2019

1.1. Produktidentifikator

Kjemikaliets navn	MAXBO Murmørtel M5
Artikkelnr.	42089741_M5
GTIN-nr.	7054963348610

1.2. Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes

Produktgruppe	Tørrmørtel
Kjemikaliets bruksområde	Murmørtel

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Firmanavn	Løvenskiold Handel AS
Postadresse	Postboks 38, Skøyen
Postnr.	0212
Poststed	OSLO
Land	Norway
Telefon	+47 815 68 800
E-post	post@lovenskiold.no
Hjemmeside	http://www.lovenskiold.no
Org. nr.	980 079 872
Kontaktperson	Terje Smaadahl

1.4. Nødtelefonnummer

Nødtelefon	Telefon: 22 59 13 00 Beskrivelse: GIFTINFORMASJONSSENTRALEN
------------	--

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Klassifisering i henhold til CLP (EC) No 1272/2008 [CLP / GHS]	Eye Dam. 1; H318
	Skin Irrit. 2; H315
	STOT SE 3; H335

2.2. Merkingselementer

Farepiktogrammer (CLP)

Sammensetning på merkeetiketten	Portlandsement 10 - 30 %, Natursand 60 - 100 %
Varselord	Fare
Faresetninger	H315 Irriterer huden. H318 Gir alvorlig øyeskade. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Sikkerhetssetninger	P101 Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden. P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P103 Les etiketten før bruk. P261 Unngå innånding av støv. P280 Benytt vernehansker / verneklær / vernebriller / ansiktsskjerm. P301+P310 VED SVELGING: Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. P302+P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann. P305+P351+P338 VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P310 Kontakt umiddelbart et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege. P362 Tilsølte klær må fjernes. P501 Innhold / beholder leveres til godkjent avfallshåndtering.
Supplerende faresetninger på etikett	EUH 203 Inneholder Portlandsement. Kan gi en allergisk reaksjon.

2.3. Andre farer

PBT / vPvB	Inneholder ikke PBT/vPvB-stoffer.
Generell farebeskrivelse	Produktet reagerer sterkt alkalisk sammen med vann, av denne grunn må hud og øyne beskyttes.
Andre farer	I kontakt med fuktighet eller ved tilsetning av vann dannes etsende kalsiumhydroksidløsning som er basisk og virker etsende på øyne og irriterende på hud og slimhinner.

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OMBESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
Portlandsement	CAS-nr.: 65997-15-1 EC-nr.: 266-043-4	Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE3;H335	10 - 30 %
Natursand			60 - 100%
Komponentkommentarer	Inneholder kvartsholdig natursand. Respirabelt kvartsinnhold er mindre enn 0,1 % (partikler < 5 micron). Sementen er kromredusert, og derfor er muligheten for kromallergi redusert og H317 bortfaller. Se ytterligere opplysninger i pkt. 16. R- og H-setninger nevnt i pkt. 3 er listet opp i pkt. 16 med fullstendig tekst.		

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt	Førstehjelp kan være nødvendig ved svelging, ved sprut i øynene, ved søl på huden. Ta alltid dette databladet med når du kontakter lege eller ambulanse.
Innånding	Flytt straks den eksponerte til frisk luft. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Vask straks tilsølt hud med vann og såpe eller et mildt rengjøringsmiddel. Fjern øyeblikkelig gjennomfuktete klær og skyll huden med vann. Ved utslett, sår eller andre hudplager: Kontakt lege og ta med sikkerhetsdatabladet.
Øyekontakt	Skyll straks med rikelige mengder vann i opptil 45 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Ved fortsatt irritasjon fortsettes skylling under transport til sykehus. Ta med sikkerhetsdatabladet. Ved tilsetning av vann dannes en masse som vil kunne virke etsende på øyet. Søk legehjelp umiddelbart.
Svelging	VED SVELGING: Skyll munnen. IKKE framkall brekning. Drikk rikelig med vann. Kontakt lege.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Generelle symptomer og virkninger	Massen inneholder sement og sand. I kontakt med fuktighet eller ved tilsetning av vann dannes etsende kalsiumhydroksidløsning som er basisk og virker etsende på øyne og irriterende på hud og slimhinner. Støv og sand kan rispe og irritere øynene.
-----------------------------------	---

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Annen informasjon	Se rådene i pkt. 4.1.
-------------------	-----------------------

AVSNITT 5: BRANNSLOKKNINGSTILTAK

5.1. Slokkingsmidler

Egnede slokkingsmidler	Slukningsmiddel velges ut fra omgivende brann.
------------------------	--

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brann- og eksplosjonsfarer	Ingen spesielle forholdsregler. Produktet er ikke brennbart.
----------------------------	--

5.3. Råd til brannmannskaper

Brannslukkingsmetoder	Ingen spesiell brannslukkingsmetode angitt.
Annen informasjon	Brannslukningstiltak tilpasses omgivelsene.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Generelle tiltak	Unngå støvdannelse og spredning av støv. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Bruk nødvendig verneutstyr. Unngå støvdannelse og spredning av støv. Unngå innånding av støv - sørg for tilstrekkelig lufting eller passende åndedrettsvern (se pkt. 8). Unngå kontakt med hud, øyne og klær.
For innsatspersonell	Reduser støving til et minimum. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Unngå innånding av støv - sørg for tilstrekkelig lufting eller passende åndedrettsvern (se pkt. 8). Ved fuktighet eller ved tilsetning av vann dannes etsende kalsiumhydroksidløsning som er basisk og virker irriterende på øyne og hud - bruk egnet verneutstyr (se pkt. 8).

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Unngå utslipp til avløp, kloakkledninger eller vannløp. Unngå spredning av støv og forurensede materialer.
--	--

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Opprydding	Bevar og fjern spill i tørr tilstand om mulig. Oppsamlet materiale kan blandes med vann for herding. Herdet produkt fjernes mekanisk. Bruk godkjent industriell støvsuger for fjerning av pulver.
------------	---

6.4. Henvisning til andre avsnitt

Andre anvisninger	Informasjon om sikker håndtering, se kapittel 7. Informasjon om personlig beskyttelsesutstyr, se kapittel 8. Pulver og ikke herdet masse behandles som farlig avfall (se pkt. 13).
-------------------	--

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Håndtering	Unngå håndtering som fører til støvdannelse. Sørg for god ventilasjon. Unngå innånding av støv og kontakt med hud og øyne. Bruk hensiktsmessig verneutstyr (se pkt. 8).
------------	---

Beskyttelsestiltak

Tiltak for å hindre brann	Ikke relevant.
Tiltak for å beskytte miljøet	Sørg for at produktet ikke trenger ned i grunnvannet, vassdrag, kloakk eller avløp.

Råd om generell yrkeshygiene	Sørg for egnet avtrekksventilasjon ved maskiner og steder hvor det kan dannes støv. Vask hendene ofte og skift arbeidsklær etter behov.
------------------------------	---

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevaring	Oppbevares utilgjengelig for barn. Papirsekker lagres slik at de ikke kan revne. Lagres tørt, avskilt fra syrer. Sementen er tilsatt kromreduserende middel. Reduksjonseffekten reduseres over tid og dette begrenser lagringstiden (se ytterligere opplysninger i pkt. 16).
Forhold som skal unngås	I kontakt med fuktighet eller ved tilsetning av vann dannes etsende kalsiumhydroksidløsning som er basisk og virker etsende på øyne og irriterende på hud og slimhinner.

Betingelser for sikker oppbevaring

Krav til lagerrom og beholdere	Oppbevares tørt. Oppbevares i lukket beholder.
Ytterligere informasjon om lagringsforhold	Ved oppbevaring på pall med ubrutt plast er holdbarheten 12 måneder. Lagringstiden får ikke overstige 6 måneder etter at plasten er brutt.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Anbefalinger	Oppbevares utilgjengelig for barn.
--------------	------------------------------------

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL/PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
α-kvarts, respirabelt støv	CAS-nr.: 14808-60-7	8 t. normverdi: 0,1 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: K	Norm år: 2009
α-kvarts, totalstøv	CAS-nr.: 14808-60-7	8 t. normverdi: 0,3 mg/m ³ Grenseverdier, bokstav Bokstavkoder: K	Norm år: 2009
Totalstøv		8 t. normverdi: 10 mg/m ³	Norm år: 2009
Respirabelt støv		8 t. normverdi: 5 mg/m ³	Norm år: 2009

8.2. Eksponeringskontroll

Varselsskilt

Forholdsregler for å hindre eksponering

Egnede tekniske tiltak	Øyeskylleflaske skal være tilgjengelig på arbeidsplassen. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Instruksjon om tiltak for å hindre eksponering	Normale forsiktighetsregler ved håndtering av kjemikalier skal følges. Unngå kontakt med mat, drikke eller dyrefôr. Unngå kontakt med hud, øyne og klær. Fjern umiddelbart tilsølte klær. Hygieniske forhåndsregler: vask hender før det spises, drikkes eller røykes, og før toalettbesøk. Etter avsluttet arbeid anbefales å bruke

Tekniske tiltak for å hindre eksponering	en fetende hudkrem. Sørg for egnet avtrekksventilasjon ved maskiner og steder hvor det kan dannes støv.
--	--

Øye- / ansiktsvern

Nødvendige egenskaper	Ved fare for sprut, bruk godkjente vernebriller eller ansiktsskjerm. Bruk støvtette vernebriller ved risiko for støvdannelse.
-----------------------	---

Håndvern

Egnede hansker	Nitrillimpregnerte bomullshansker Andre hansketyper kan anbefales av hanskeleverandøren.
Egnede materialer	Neopren, nitril, polyetylen eller PVC
Gjennomtrengningstid	Kommentarer: Eksakt gjennomtrengningstid bestemmes av vernehanskeleverandøren og må tas med i betraktningen,

Hudvern

Egnede verneklær	Benytt langarmede verneklær som beskytter mot mulig hudkontakt. I kontakt med våt mørtel bør det brukes vanntette klær og støvler.
Ytterligere hudbeskyttelsestiltak	Barriere krem bør brukes på utildekket hud som kan komme i kontakt med mørtelen. Det anbefales at man vasker seg eller dusjer og deretter bruker en fuktighetskrem på den eksponerte huden.
Hudbeskyttelse, kommentar	Sementen er kromredusert, derfor er muligheten for kromallergi redusert. Personer med kromallergi bør likevel unngå kontakt med nye/nyblandet produkter som inneholder sement. Se ytterligere opplysninger i pkt. 16.

Åndedrettsvern

Oppgaver som trenger åndedrettsvern	Ved utilstrekkelig ventilasjon eller hvis det er fare for innånding av støv, må det brukes egnet åndedrettsvern med partikkelfilter (type P3).
-------------------------------------	--

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Pulver
Farge	Grå
Lukt	Ingen karakteristisk lukt.
pH	Status: I løsning Kommentarer: Alkalisk løsning når blandet med vann.
Smeltepunkt / smeltepunktintervall	Kommentarer: Ikke relevant
Kokepunkt / kokepunktintervall	Kommentarer: Ikke relevant
Flammepunkt	Kommentarer: Ikke brennbart.
Eksplisjonsgrense	Kommentarer: Ikke eksplosivt
Relativ tetthet	Kommentarer: Ikke relevant

Bulk tetthet	Verdi: ~ 1500 kg/m ³
Løslighet	Kommentarer: Herder i vann.

9.2. Andre opplysninger

Fysikalske farer

Innhold av VOC	Verdi: 0,00 %
Vannreaktivitet	Reagerer (herder)

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Reaktivitet	Reagerer med vann og herder.
-------------	------------------------------

10.2. Kjemisk stabilitet

Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk. Tørre sementprodukter må beskyttes mot fuktighet.
------------	---

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Risiko for farlige reaksjoner	Reagerer med lettmetaller hvis fuktighet er til stede, under dannelse av hydrogen.
-------------------------------	--

10.4. Forhold som skal unngås

Forhold som skal unngås	Holdes borte fra fuktighet.
-------------------------	-----------------------------

10.5. Uforenlige materialer

Materialer som skal unngås	Lagres avskilt fra syrer.
----------------------------	---------------------------

10.6. Farlige nedbrytningsprodukter

Farlige spaltningsprodukter	Reagerer med lettmetaller i nærvær av fuktighet og danner hydrogengass.
-----------------------------	---

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Komponent	Portlandsement
Akutt giftighet	Type toksisitet: Akutt Testet effekt: LD50 Eksponeringsvei: Dermal Verdi: > 2000 mg/kg Forsøksdyreart: Rotte

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Inneholder sement. Støv fra produktet er kvartsholdig. Ved kontakt med vann dannes kalsiumhydroksid, som er etsende.
----------	--

Innånding	Irriterer luftveiene.
Hudkontakt	Våt mørtel irriterer huden.
Øyekontakt	Fare for alvorlig øyeskade.
Svelging	Stoffet virker irriterende på slimhinnen og kan eventuelt gi magesmerter ved svelging.
Allergi	(Krom)allergisk eksem har forekommet etter langvarig hudkontakt, hyppigere ved kontakt med sement/vannblandinger enn tørr sement. Hyppig innånding av støv over lengre tid øker faren for å utvikle lungesykdommer.
Arvestoffskader	Ikke kjent.
Kreftfremkallende egenskaper, annen informasjon	Ikke kjent.
Reproduksjonsskader	Ikke kjent.

Symptomer på eksponering

Annen informasjon	Sementen er tilsatt jernsulfat som reduserer 6-verdig krom til 3-verdig. Risikoen for kromeksem er med dette vesentlig redusert. Se ytterligere opplysninger i pkt. 16.
-------------------	---

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Økotoksitet	Produktet forventes ikke å medføre risiko for skadevirkninger i miljøet. Innblanding av (større mengder) sement i vann vil imidlertid øke vannets pH-verdi, noe som kan ha en viss virkning inntil konsentrasjonen i vannet fortynnes. Sørg for at produktet ikke trenger ned i grunnvannet, vassdrag, kloakk eller avløp.
-------------	--

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Biologisk nedbrytbarhet	Kommentarer: Ikke biologisk nedbrytbar.
-------------------------	---

12.3. Bioakkumuleringsevne

Bioakkumuleringspotensial	Bioakkumulerer ikke.
---------------------------	----------------------

12.4. Mobilitet i jord

Mobilitet	Ikke ansett som miljøfarlig.
-----------	------------------------------

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

PBT vurderingsresultat	Inneholder ikke PBT/vPvB stoffer.
------------------------	-----------------------------------

12.6. Andre skadevirkninger

Andre skadevirkninger / annen informasjon	Sementandelen reagerer med vann og herder til et fast stoff. Innblanding i vann vil øke vannets pH-verdi og derfor ha en viss virkning på livet i vann inntil vannet er fortynnet/nøytralisert. Produktet anses ellers ikke å være giftig mot organismer.
---	---

AVSNITT 13: SLUTTBEHANDLING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Tørt materiale feies eller støvsuges opp. Unngå støvdannelse. Tørt pulver kan anvendes/gjenvinnes som mørtel eller tilsettes vann for herding. Rester av pulver klassifiseres som farlig avfall. Herdet materiale er inaktivt og ikke klassifisert som farlig avfall. Det kan avhendes som byggavfall til deponering eller gjenvinning. Emballasjen skikkelig tømt, er ikke klassifisert som farlig avfall. Ved tilsetning av vann vil produktet herde etter 5 til 6 timer og kan da deponeres som ufarlig byggeavfall. Mulig avfallskode: 17 09 04. Papirsekker: EAL 150106 Plastsekker: EAL 150102
Avfallskode EAL	Avfallskode EAL: 170101 betong Klassifisert som farlig avfall: Ja Avfallskode EAL: 101314 betongavfall og betongslam Klassifisert som farlig avfall: Ja Avfallskode EAL: 170904 annet blandet avfall fra bygge- og rivingsarbeid enn det nevnt i 17 09 01, 17 09 02 og 17 09 03 Klassifisert som farlig avfall: Nei
EAL Emballasje	Avfallskode EAL: 150106 blandet emballasje Klassifisert som farlig avfall: Nei Avfallskode EAL: 150102 emballasje av plast Klassifisert som farlig avfall: Nei
Annen informasjon	Tørt pulver kan anvendes/gjenvinnes som mørtel eller tilsettes vann for herding. Herdet materiale er inaktivt og ikke klassifisert som farlig avfall. (EAL: 170904)

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Farlig gods	Nei
14.1. FN-nummer	
Kommentarer	Utgår.
14.2. FN-forsendelsesnavn	
Kommentarer	Utgår.
14.3. Transportfareklasse(r)	
Kommentarer	Utgår.
14.4. Emballasjegruppe	
Kommentarer	Utgår.
14.5. Miljøfarer	
Kommentarer	Utgår.

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Spesielle forholdsregler	Utgår.
--------------------------	--------

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Andre relevante opplysninger

Andre relevante opplysninger	Produktet er ikke underlagt internasjonale forskrifter om transport av farlig gods (IMDG, IATA, ADR/RID).
------------------------------	---

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM REGELVERK

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

VOC	VOC vekt %: 0,00
EU-direktiv	Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH).
Referanser (Lover/Forskrifter)	Forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (kandidatliste, vedlegg XIV og XVII). Registrering, vurdering, godkjenning og restriksjoner av kjemikalier. Forordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP). Forskrift om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger. Biocidforordningen (EU) nr. 528/2012 Direktiv 2004/42 / EF (VOC), jfr. § 9 Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). 01.06 2004 nr. 930, med endringer. C&L Inventory (vedlegg VI i CLP): Liste over farlige stoffer. Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren. Transport av farlig gods: ADR, RID, IMDG, IATA.
Deklarasjonsnr.	323300

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering av kjemikaliesikkerhet er gjennomført	Nei
---	-----

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

Leverandørens anmerkninger	Denne informasjon gjelder kun ovennevnte produkt, og behøver ikke nødvendigvis være gjeldende om produktet brukes sammen med et eller flere andre produkter, eller som del av en prosess. Databladet er laget på basis av opplysninger gitt av produsenten. Det er den enkelte mottakers plikt å sørge for at informasjonen gitt i dette sikkerhetsdatabladet blir lest og forstått av alle som bruker, behandler eller på noen måte kommer i kontakt med produktet.
Liste over relevante H-setninger (i avsnitt 2 og 3).	H315 Irriterer huden. H318 Gir alvorlig øyeskade. H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene.
Ytterligere informasjon	Om produktet bearbeides mekanisk etter at det er hardnet, utvikles det kvartsholdig støv.

	Seksverdig kromsalter i sement er løselig og kan blandet med vann danne helseskadelig løsning. Ved tilsats av jernsulfat for kromreduisering fra 6- til 3-verdig krom er denne helserisikoen vesentlig redusert. Reduksjonseffekten i ren sement er minst 6 måneder og i mørtel (pga. blanding med sand) minst 12 måneder dersom produktet lagres tørt. Faremomentene gjelder ikke tørt pulver, bare når dette opptrer i fuktig eller vått miljø.
Versjon	3
NOBB-nr.	52878276
URL for teknisk informasjon	